

te virkninger på bl.a. fiskeri og furisme. I det følgende søges disse effekter klarlagt.

Under Miljø- og Planlægningsudvalgets høring den 14. maj 2003 i Folketinget om de potentielle omkostninger ved et omfattende olieudslip i danske farvande havde Teknologirådet opstillet to forskellige scenarier: a) et scenario, hvor der ved Hatter Rev øst for Samsø spildes 20.000-95.000 t råolie i april måned, og b) et scenario, hvor der nordøst for Bornholm spildes 5.000-25.000 t råolie, også i april måned.

Miljøorganisationerne, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening, BirdLife Danmark, Friluftsrådet, Greenpeace Danmark og WWF Verdensnaturfondens bidrag til høringen var udarbejdet af biolog Knud Flensted fra Dansk Ornitologisk Forening. Der blev ved høringen fremsat mange bemærkelsesværdige udtalelser af eksperterne, og forslagsstillerne anbefaler, at der under udvalgsbehandlingen sker en gennemgang af Teknologirådets referat af høringen.

Nedenfor beskrives kort de to scenarier, der blev drøftet ved høringen:

a) Samsøscenariet

Det danske fugleliv er i international sammenhæng ganske enestående. Mindst 10 millioner vandfugle yngler eller raster hvert år i de danske farvande. Med hensyn til det første ulykkesscenario kan det anføres, at der ved flere lejligheder er sket grundstødninger på Hatter Rev og Hatter Barn. Flere gange har disse grundstødninger medført betydelige olieudslip. Året rundt er der mange fugle og marsvin i området. Området ved Hatter Rev og Hatter Barn er såkaldt Ramsar-område og særlig beskyttet fugle- og habitatbeskyttelsesområde i EU. I marts-april måned, hvor uheldet finder sted, er der tale om over 100.000 dykænder og andre vandfugle samt stor tæthed af ynglende marsvin.

Vindretning og vejrforhold er afgørende for spredningen af udslippet. Under typiske omstændigheder vil olieforureningen spredes til Bælthavet og den sydlige del af Kattegat, der også rummer store koncentrationer af vandfugle. Det estimeres, at et uheld, der medfører udslip af mellem 20.000 og 95.000 t råolie vil medføre døden for mellem 50.000 og 200.000 vandfugle inden for en radius af ca. 100-200 km. Mange af de arter, der vil blive berørt, er arter, der har en stor del af deres totale internationale bestand i de danske farvande i kortere eller længere perioder af året. For trækfuglenes vedkommende kan det dog med nogenlunde sikkerhed anføres, at ingen arter vil være direkte udryddelsestruede, men det vil kunne

tage mindst 10-20 år, før arterne er oppe på et bæredygtigt niveau igen.

Et udslip, der berører Stavns Fjord og Sejerø Bugt, vil resultere i noget nær total udslettelse af de store lokale ynglebestande af f.eks. edderfugle og tejster. En tidshorizont på mellem 20-30 år estimeres, før bestanden vil være genopbygget. For de øvrige arter af fisk, bunddyr, planter osv. vil der ske omfattende skade, især på lavt vand. Som en sekundær effekt vil nedgangen i antallet og mængden af disse arter betyde forringede fødebetingelser for andre arter, f.eks. fugle, havpattedyr og fisk, og deraf afledte konsekvenser for fiskeriet, jf. nedenfor.

b) Bornholmsscenarioet

Det andet scenario, der indebærer en grundstødning af en olietanker på Bornholms nordkyst, er endnu vanskeligere at tackle. Det skyldes, at det vil være meget vanskeligt at fjerne olien fra klipperne, hvorfor en stor del af den ilanddrevne olie formentlig må efterlades til naturlig nedbrydning, hvilket tager i størrelsesordenen 2-5 år. Området er enestående i national sammenhæng på grund af de særegne geologiske og biologiske forhold. Området omkring Bornholm rummer kun få sæler og marsvin – derimod er antallet af fugle ganske stort. Områderne ved Ertholmene ved Christiansø er i lighed med områderne ved Hatter Rev og Hatter Barn udpeget som Ramsar- og EF-fuglebeskyttelsesområder.

Olieudslippets konsekvenser vil være afhængige af vejr-, vind-, og strømforhold. Typisk vil der være stor risiko for, at olien spredes til området omkring Hammeren og Ertholmene. Farvandet omkring Ertholmene rummer i sommerhalvåret (marts-august) store fuglekoncentrationer. Hvis olien når til Ertholmene – hvad der er stor risiko for – vil der efter al sandsynlighed ske en nærmest total udslettelse af den danske ynglebestand af alkefuglene lomvie og alk samt af en af landets største ynglekolonier af edderfugle, der rummer ca. 3.000 par. For alkefuglenes vedkommende vil en genopbygning tage op imod 100 år, idet disse arter formerer sig meget langsomt. Genopbygningen af edderfuglebestanden kan tage 20-40 år afhængigt af, hvor mange af den oprindelige bestand, der overlever, samt naturligvis under indflydelse af, hvordan andre bestandregulerende faktorer udvikler sig. På Ertholmene og Hammeren yngler næsten hele den danske bestand af baltiske sildemåger (ca. 10-15 par). Den baltiske sildemåge vil hermed være i stor risiko for at forsvinde som dansk ynglefugl.